

Про використання «регіоналізму» у проектуванні духовно-культурних центрів (на прикладі м. Полтава)

О. О.Савченко, О. М. Бородич, *Полтавський національний технічний університет ім. Юрія Кондратюка*

Духовно-культурні центри спрямовані на культурну та духовно-моральну організацію дозвілля мешканців населених пунктів.

Історично склалося, що такі об'єкти виникали і зараз виникають на основі духовних центрів, що дає змогу об'єднати сили громадськості для духовного виховання та освіти, створити умови для творчості, дискусій, навчання, спортивного розвитку, проведення лекцій і семінарів з культурної, історичної, етичної, релігійної спрямованості. При цьому, головною метою таких центрів має бути формування та примноження духовних цінностей в середовищі відвідувачів на основі християнських традицій.

Все це зумовлює актуальність досліджень функціонально-планувальної організації, композиції, стилістики духовно-культурних центрів.

Сакральна архітектура – найбільш консервативна із усіх напрямків архітектурної творчості, так як ґрунтується не стільки на технічних знаннях, як на канонічних законах, вироблених багатьма поколіннями. Розуміння та сприйняття архітектурного об'єкту прямо залежить від контексту середовища, у якому він знаходиться, для культових споруд цей зв'язок посилюється багатократно.

Аналізуючи досвід проектування та будівництва духовно-культурних центрів в Україні та за кордоном, виявлено, що основними функціями є: дозвіллево-масова, соціально-педагогічна, релігієзнавча, тощо. Ці об'єкти сприяють художньо-естетичному вихованню, проведенню туристично-краєзнавчої роботи, тощо.

Виявлення рис національної та регіональної ідентичності стає однією з головних задач при формуванні естетико-композиційного вирішення даних типів об'єктів, на противагу ідеям глобалізації, характерним для сучасної архітектури. Таким чином, проблеми «регіоналізму» набувають особливої актуальності при проектуванні духовно-культурних центрів.

До основних передумов виникнення «регіоналізму» в архітектурі можна віднести: економічні, політичні, соціальні, культурні, природно-кліматичні, історичні, технологічні. Впровадження «регіоналізму» в архітектурі визначалося не тільки недоліками модернізму, але й особливостями соціальних процесів другої половини ХХст. Для цього періоду було характерним різке підвищення мобільності населення за рахунок розвитку індустрії масового туризму. З цим періодом співпав інший процес – значної та поглибленої діяльності з реставрації та реконструкції історичних міст, яка стала самостійною галуззю досліджень та проектування в СРСР та країнах Західної Європи. Провідну роль також у становленні «регіоналізму» відіграє пошук художньої самоідентифікації націй та країн, особливо тих, які нещодавно здобули державну незалежність.

Розглянуті групи передумов спонукають до виникнення різноманітних напрямків у розглядуваному процесі: історичний, кліматичний, технологічний, але узагальнюючою рисою приналежності до «регіоналізму» є першочерговість комплексного вирішення проблеми формування середовища із врахуванням історико-культурної спадщини, ландшафтно-кліматичних особливостей місцевості, національної та місцевої самоідентифікації, пріоритетів, сформованих у локальних соціальних утвореннях, тощо.

Висновок. Комплексний підхід «регіоналізм» має бути визначальним при проектуванні духовно-культурних центрів (в тому числі на прикладі м. Полтава).

Основні задачі проектування функціонально-планувальної та просторової структури центру:

1. Врахування природно-кліматичних умов:
2. Врахування історичних, національних особливостей:
3. Врахування соціально-економічних умов:
4. Врахування технічних умов.

Література

1. Архітектура сучасності. Остання третина XX – початок XXI століття: навчальний посібник /Б.С. Черкес, С.М. Лінда. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2010 – 384 с.
2. Интернациональный стиль //Архитектура и градостроительство: энциклопедия / гл. ред. А.В.Иконников. – М.: Стройиздат, 2001. – 688с.: ил.
3. Чепелик В.В. Український архітектурний модерн/ - К:КНУБА, 2000. – 378 с.; іл.
4. Куцевич В. Дорога к храму . Будмайстер 2002 №5 С.32-33.
5. Жовква О.І. Архітектура православних духовних навчальних закладів України. Чернівці – ТОВ «Друк арт» - 2009.